

Van
RTA werkgroep cultuur:
P. Kraak en K. van Dongen

Kenmerk
n.v.t.

Aan
Raads- en commissieleden

Kopie aan
College

Datum
12 juli 2016

Onderwerp
Eindrapportage RTA werkgroep cultuur

Beste leden van de raad en commissie,

Met deze memo willen wij aan jullie de eindrapportage van de werkgroep RTA Cultuur aanbieden.

De RTA werkgroep cultuur bestaat uit: Kees van Dongen en Peter Kraak (tot februari 2016 ook Karin Methorst). Ondersteuning is verricht vanuit de griffie.

Zoals bekend heeft de Raad de Cultuurvisie 2016-2019 nog niet besproken. Aan het college is opgedragen om met een uitvoeringsnotitie te komen, behorend bij de Cultuurvisie.

Wat heeft de RTA werkgroep cultuur tot nu toe gedaan?

De werkgroep is verschillende keren bij elkaar geweest en heeft o.a. de volgende activiteiten verricht:

- Gestart is met het inlezen in de materie. Informatie over het cultuurbeleid van Minister Bussemaker, de huidige Renkumse Cultuurvisie 2005-2015, informatie uit andere gemeenten, etc.
- Ook heeft meteen in het begin (april 2015) een gesprek plaatsgevonden met de ambtenaar die in onze gemeente verantwoordelijk is voor het opstellen van de nieuwe cultuurnota.
- Er is een werkbezoek gebracht aan de gemeente Diepenheim, met als doel te bezien wat daar allemaal gebeurt om het zijn of worden van kunstenaarsdorp te ondersteunen en te enthousiasmeren.
- Er is een gesprek gevoerd met Scarabee om vanuit de hoek van de kunstenaars te horen wat hun bevindingen zijn.
- Bijwonen informatieavond Cultuurnota in de Concertzaal.

Bevindingen naar aanleiding van het gesprek met Scarabee

De bevindingen richten zich met name op de navolgende punten:

- Zorg dat de website van de gemeente uitnodigend is v.w.b. kunst en cultuur. Zet er een actuele agenda op, laat zien waar kunstenaars actief zijn, laat zien waar er kunst in de openbare ruimte staat.
- Kunst en cultuur zijn niet voor niets: er moet voldoende financiën voor vrij gemaakt worden.
- Geef iedereen de ruimte en richt je niet enkel tot één organisatie.
- Kunstenaarsgemeente betekent ook dat er een goed beleid is t.a.v. atelierruimte. Is dat er niet vertrekken kunstenaars naar andere gemeenten.

- Een kunstenaarsgemeente geeft kunstenaars een podium.

Interview Marinus Aafting; Diepenheim

Er is door de werkgroep (met actieve ondersteuning vanuit de begeleidingscommissie RTA) een film gemaakt van een interview met dhr. Aafting die aan de wieg heeft gestaan van het kunstdorp Diepenheim. Deze film is vóór de behandeling van de Cultuurvisie in de Commissie aan de raads- en commissieleden gezonden, als input voor een goede discussie in de commissie. Aandachtspunten uit deze film zijn onder meer:

- Tracht niet een overkoepelend orgaan boven alle organisaties te zetten; iedere organisatie van kunstenaars heeft een eigen dynamiek;
- Kunstenaarsgemeente ben je niet zo maar. Er moeten trekkers zijn. Er moet financiering in gestopt worden. Kunstenaarsgemeente met een nationaal karakter vraagt het nodige aan inzet. Waar ben jij afwijkend of aanvullend ten opzichte van andere gemeenten die cultuur ook belangrijk vinden.

Wettelijk en overige kader gemeentelijk cultuurbeleid

De taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de gemeente met betrekking tot cultuur zijn nergens binnen een wettelijk kader beschreven. De gemeente mag naar eigen inzicht cultuur- en cultuureducatiebeleid ontwikkelen. Er zijn geen verplichte voorschriften of regelgeving waar dit beleid aan zou moeten voldoen. Alleen in het kader van deelname aan een Rijksprogramma op het gebied van cultuureducatie, zoals het nieuwe “Cultuureducatie met kwaliteit”¹, worden onderlinge (bestuurlijke) afspraken gemaakt. Deelname aan dit programma kent een vrijwillig karakter.

Kunst en cultuur dragen in grote mate bij aan de leefbaarheid, verbondenheid en algemeen gevoel van welbevinden van inwoners. Daarbij komt dat onze gemeente een rijke historie heeft wat betreft kunst en cultuur en alleen al daarom een reputatie heeft op te houden. Tussen kunst en cultuur en het gemeentelijke beleid bestaat dus zeker een link.

Kunst en cultuur raken aan het beleid op het gebied van economie (recreatie, toerisme) en groen en het ruimtelijk beleid. Denk aan kunsthistorie, monumenten, kunst in openbare ruimte, de recreatieve functie van musea. Ook het accommodatiebeleid is voor deze sector relevant, al was het maar omdat een deel van de subsidie, soms een belangrijk deel, in accommodatiekosten zit.

Wat zegt het coalitieakkoord over cultuur

In het coalitieakkoord “Veranderend Renkum” is hierover het volgende opgenomen:

- “De kernkwaliteiten van onze gemeente (cultuurhistorie, Airborne, kunst & cultuur, landschap) zijn belangrijk voor de economie en moeten worden verstrekt. Initiatieven die de kernkwaliteiten verbeteren worden zoveel mogelijk ondersteund. Daarnaast willen we de toeristische recreatieve band van onze dorpen met de rivier versterken.
- De economische visie wordt geëvalueerd. Als daar aanleiding toe is, wordt de aanpak veranderd om de gestelde doelen te behalen.
- In 2015 wordt de Cultuurvisie geactualiseerd. Daarin wordt opgenomen hoe gemeente Renkum haar status als kunstenaarsgemeente kan vergroten. Daarbij wordt ook gekeken naar mogelijkheden om het atelier-, expositie- en oefenruimten te vergroten.”

1 Cultuureducatie met kwaliteit; Fonds voor cultuurparticipatie <http://www.cultuurparticipatie.nl/subsidies/cultuureducatie-met-kwaliteit/>

De Cultuurvisie 2016-2019 Gemeente Renkum

Gemeente Renkum heeft een vigerend beleidsdocument, te weten de "Cultuurvisie gemeente Renkum 2005-2015", vastgesteld door de raad op 25 januari 2006.

De visie is tot stand gekomen na een uitvoerige consultatie van de verschillende culturele instellingen in de gemeente en door intensieve samenwerking tussen divers afdelingen binnen de organisatie van de gemeente. Met deze visie wilde het gemeentebestuur de eigenheid en het specifieke dorpse karakter van de lokale situatie benadrukken, waarbij de cultuurvisie het ambitieniveau weergeeft.

In een bijlage bij de (nieuwe) Cultuurvisie 2016-2019 is een evaluatie ambitie Cultuurvisie 2005-2015 opgenomen.

De Cultuurvisie 2016-2019, zoals inmiddels behandeld in de commissie van mei, heeft de navolgende vijf speerpunten:

1. Cultuurhistorie en erfgoed;
2. Landgoederen en buitenplaatsen;
3. Kunstenaarsgemeente;
4. Airborne geschiedenis;
5. Cultuureducatie en -participatie.

De RTA werkgroep stelt vast dat er een logische relatie is te leggen tussen deze Cultuurvisie en de visie en strategie van de gemeente Renkum ter zake van het toerisme en economie. Gelet op het brede spectrum heeft de RTA werkgroep cultuur enkel de focus gehad op speerpunt drie, te weten kunstenaarsgemeente. Wat valt volgens de RTA werkgroep onder dit begrip?:

- Amateurkunst én kunst door professionals en professionele kunstuitoefening;
- Zang, dans, fotografie, oude en moderne kunst, muziek, schilderijen (modern en klassiek), etc.

De doelstelling van de werkgroep was dan ook hierop gericht en is als volgt geformuleerd: *Bijdragen aan het tot stand brengen van een gedeeld beeld met betrekking tot de vraag wat het daadwerkelijk betekent om "kunstenaarsgemeente" te zijn.*

De focus van de RTA werkgroep cultuur lag dus enkel op het speerpunt kunstenaarsgemeente!

Aandachtspunten

Amateur en professional

De RTA werkgroep maakt bewust een brede keuze als het gaat om kunstenaars; én amateur én professional. Om amateurkunst in het sociaal domein te behandelen en professionele kunstuitoefening in het kader van de Cultuurvisie, lijkt een wat kunstmatige keuze. Amateurkunst kan vanzelf overgaan in professionele kunstuitoefening. Voorwaarden scheppen voor amateurkunstuitoefening heeft direct gevolgen voor de uitoefening van kunst door professionele kunstenaars (en omgekeerd).

Alle kunstvormen

De RTA werkgroep benadert de kunstuitoefening daarnaast ook breed wat betreft de kunstuitingen: niet enkel historische schilderijen uit de Oosterbeekse school, maar ook moderne kunst, zang, dans, fotografie, muziek etc. Het is niet gewenst om bepaalde kunstvormen uit te sluiten. Het kan gewenst zijn om bepaalde kunstvormen (extra, tijdelijk) te ondersteunen.

Kunstenaarsgemeente?

Het Coalitieakkoord gaat uit van het feit dat de gemeente Renkum haar status als kunstenaarsgemeente kan vergroten. Dit gaat dus uit van de vooronderstelling dat wij nu een kunstenaarsgemeente zijn. Voor de RTA werkgroep cultuur is dat nog de vraag: wat betekent het om een kunstenaarsgemeente te zijn (of te worden) en wat moet je daarvoor doen of laten? Om een kunstenaarsdorp te zijn is een visie en ambitie noodzakelijk: wat wil je als gemeente en wat is de rol van de gemeente? Je kunt ook niet alles: als je alles wilt, is de kans groot dat er eigenlijk niets komt of gerealiseerd wordt. Wij zijn niet het Bergen van het Oosten en dat worden we ook niet! Wij zijn gemeente Renkum en wat wil je daar mee? Om te blijven hangen in de sfeer van "wij hadden ooit de Oosterbeekse school" is te weinig.

Financiële aspecten

Uitgangspunt is dat beoefenaars van kunst zelf "hun broek ophouden". Gemeente Renkum heeft wel een actieve, ondersteunende en faciliterende rol en opstelling. Gedacht wordt aan:

- vormen van (tijdelijke) financiële ondersteuning;
- het vergroten (in ieder geval niet verkleinen) van accommodatie voor kunstenaars;
- actieve en professionele ondersteuning vanuit de gemeente van initiatieven (vergelijkbaar aan de ondernemersfunctionaris, het instellen van een cultuurfunctionaris?).

Gemeentelijke accommodatie wordt (om niet/tegen kostprijs?) opengesteld voor de mogelijkheid van tentoonstellingen). Kunstenaars zijn zelf actief in crowdfunding.

Cultuur, toerisme en economie

Daarnaast moet gekeken worden of cultuur toerisme en economie elkaar kunnen versterken, daar liggen kansen voor synergie en samenwerking. Betekent het zijn van een kunstenaarsgemeente dat elke (dorps-)kern hierin een gelijkelijk aandeel heeft? Eerder is de discussie in de gemeente gevoerd over een kunstenaarsdorp, een sportdorp, etc.

Informatieavond

De RTA werkgroep cultuur heeft er van af gezien om een avond te organiseren voor raads- en commissieleden, kunstenaars en kunstenaarsorganisaties. Er is inmiddels door de werkgroep voldoende informatie uit de raad- en commissie en maatschappelijke geledingen gehaald. Verdere betrokkenheid van kunstenaars en kunstenaarsorganisaties en inwoners, ter invulling en uitwerking van de uitvoeringsnotitie Cultuurvisie, is nu aan het college en de wethouder.

Met hartelijke groet, RTA werkgroep Cultuur,

Kees en Peter